

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-
методичної роботи

С.М. Панченко

“1” вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(шифр і назва навчальної дисципліни **ВК 3.2**)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма **«Менеджмент і адміністрування»**
факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки

Кредитно-трансферна система
організації навчального процесу

Суми – 2023

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціальний менеджмент» для студентів за галуззю знань 07 Менеджмент та адміністрування, спеціальністю 073 Менеджмент, освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування». – Суми, 2023.

Розробники: Єфремова Г.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ СОІШО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:
Єфремова Г.Л.
«31» серпня 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Варіативна
Модулів – 2	Спеціальність 073 Менеджмент освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 6		Семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		3-й
Загальна кількість годин - 90		Лекції 14 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 самостійної роботи студента – 7,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Практичні, семінарські 16 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Вид контролю: залік

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Соціальний менеджмент» є ознайомлення студентів з предметом, пріоритетними завданнями, основними положеннями і принципами, провідними формами і методами соціального менеджменту.

Програма курсу спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок з соціального менеджменту, вивчення умов і принципів соціального менеджменту, основ організації управлінської діяльності, основних понять та категорій соціального менеджменту, тенденцій сучасного розвитку сфери управління, умов діяльності організацій.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Соціальний менеджмент» є:

– ознайомлення магістрантів з теоретичними та практичними аспектами соціального менеджменту;

- оволодіння базовими принципами, закономірностями та інформаційними технологіями соціального менеджменту;
- вироблення навичок управління в соціальній сфері;
- набуття фахових умінь застосовувати методологічний інструментарій теорії менеджменту для аналізу організаційно-управлінських явищ і процесів у соціальній сфері;
- формування у студентів знань щодо мотиваційних теорій організації трудової діяльності;
- розвиток у магістрантів навичок організації та координації соціальної роботи з різноманітними категоріями населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- провідні функції соціального менеджменту, принципи і закономірності менеджменту соціальної роботи;
- методологічні засади наукових категорій «соціальний менеджмент» та «соціальне управління», володіти провідними механізмами та схемами реалізації їх на практиці;
- основні умови та механізми організації соціального менеджменту;
- основи організації та реалізації управлінської діяльності;
- тенденції сучасного розвитку сфери управління, умов діяльності підприємств;
- основи управління проектною діяльністю;
- засади організації управлінської діяльності в організаціях соціального спрямування;
- мотиваційні теорії організації трудової діяльності;

вміти:

- застосовувати різноманітні стилі керівництва у відповідній соціальній ситуації;
- володіти методами вирішення конфліктів;
- організовувати й координувати соціальну роботу з різноманітними категоріями клієнтів;
- управляти трудовими ресурсами;
- застосовувати методологічний інструментарій теорії менеджменту для аналізу організаційно-управлінських явищ і процесів у соціальній сфері.

Оволодіти такими компетентностями:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у соціально-управлінській сфері, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення, що характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності: здатність критично мислити та генерувати нові ідеї; здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами; здатність проявляти

лідерські навички, мотивувати, працювати у команді; здатність вести професійну комунікацію; здатність проводити дослідження та презентувати результати.

Фахові компетентності: вміння застосувати знання та практичні навички аналізу відповідних нормативних документів, чинних стандартів і технічних умов, що регулюють функціонування соціальної сфери; демонструвати здатність до аналітичного мислення у професійних питаннях та проблемах; використовувати міждисциплінарний підхід до вирішення поставлених завдань, як у дослідницькій, так і у практичній роботі; демонструвати здатність до прийняття самостійних рішень та несення за них персональної відповідальності; використовувати різноманітні комунікативні технології для організації ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Менеджмент як сучасний напрямок соціального управління. Соціальне управління та соціальний менеджмент. Методологічні засади соціального менеджменту. Методи та функції соціального менеджменту як науки. Закони соціального менеджменту. Принципи соціального менеджменту. Соціальний менеджмент як система, його об'єкти та суб'єкти. Механізми соціального менеджменту. Сутність управління соціальною роботою. Соціальна політика. Соціальна сфера. Соціальне управління. Поняття менеджменту. Становлення і розвиток соціального менеджменту. Визначення сутності та змісту соціального менеджменту. Типологія соціального менеджменту.

Змістовий модуль 2.

Тема 2. Моделі, методи, закони, принципи та функції соціального менеджменту. Об'єкт та суб'єкт соціального менеджменту. Підходи, моделі та методи взаємозв'язку об'єктів та суб'єктів соціального менеджменту. Комплексний підхід соціального менеджменту. Складові елементи управління в контексті адаптаційного підходу. Методи побудови структури соціальної служби. Закони та принципи соціального менеджменту. Основні закономірності соціального менеджменту. Функції соціального менеджменту. Самоуправління як метод соціального менеджменту. Принципи самоуправління.

Змістовий модуль 3.

Тема 3. Організація та менеджмент соціальної роботи. Поняття і структура соціальних організацій. Сутність соціальної організації. Ієрархія та управління в соціальних організаціях. Цілі організації. Стратегії організації. Різновиди соціальних організацій. Формальні організації. Неформальні організації. Ділові організації. Громадські спілки. Проміжні форми організацій. Асоціативні організації. Складні організації. Організації в менеджменті соціальної роботи. Управління організаціями. Загальні принципи властиві всім видам соціальної управлінської діяльності. Фактори впливу на організацію. Внутрішнє середовище організації. Функціональні сфери зовнішнього середовища.

Змістовий модуль 4.

Тема 4. Роль менеджера в діяльності організації. Оцінка менеджерських здібностей та визначення придатності до управлінської діяльності. Характерні риси та навички керівника. Лідерство, вплив та влада. Сучасні підходи до визначення лідерства. Порівняльні характеристики

лідерства. Харизматичне лідерство. Стиль лідерства керівника. Характеристики типів темпераменту. Класифікація людських рис. Типи поведінки менеджерів. Хибні типи авторитетів. Управлінська праця менеджерів соціальної роботи. Основні якості сучасного менеджера.

Змістовий модуль 5.

Тема 5. Управління соціальними конфліктами та стресами. Сутність та причини конфлікту. Негативні та позитивні соціальні прояви конфлікту. Управління конфліктною ситуацією. Стили поведінки в конфліктній ситуації. Переговори як процес співпраці. Стресові ситуації та управління ними. Симптоми стресу. Організаційні чинники стресу.

Змістовий модуль 6.

Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування. Психологічні особливості ділового спілкування. Функції ділового спілкування. Рівні ділового спілкування. Загальні правила поведінки з керівником. Особливості стосунків із заступниками. Стратегія поведінки з різними типами керівників. Техніка ведення ділових індивідуальних бесід. Ділова розмова по телефону. Вміння слухати. Створення сприятливого психологічного клімату. Підбір команди. Тактико-технологічні характеристики переговорів. Загальні правила поведінки на переговорах. Головні завдання переговорів. Реакції на маніпулятивну поведінку та захист від неї під час переговорів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	Денна форма		
		у тому числі		
		л	сем.	с/р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Менеджмент як сучасний напрямок соціального управління	9	2	2	5
Змістовий модуль 2				
Тема 2. Моделі, методи, закони, принципи та функції соціального менеджменту	11	4	2	5
Змістовий модуль 3				
Тема 3. Організація та менеджмент соціальної роботи	16	2	4	10
Змістовий модуль 4				
Тема 4. Роль менеджера в діяльності організації	9	2	2	5
Змістовий модуль 5				
Тема 5. Управління соціальними конфліктами та стресами	16	2	4	10
Змістовий модуль 6				
Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування	14	2	2	10

Разом за модулем 1	75	14	16	45
Модуль 2				
ІНДЗ	15			15
Разом за модулем 2	15			15
Усього годин	90	14	16	60

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Менеджмент як сучасний напрямок соціального управління	2
2	Тема 2. Моделі, методи, закони, принципи та функції соціального менеджменту	2
3	Тема 3. Організація та менеджмент соціальної роботи	4
4	Тема 4. Роль менеджера в діяльності організації	2
5	Тема 5. Управління соціальними конфліктами та стресами	4
6	Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування	2
Разом		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Менеджмент як сучасний напрямок соціального управління	5
2	Тема 2. Моделі, методи, закони, принципи та функції соціального менеджменту	5
3	Тема 3. Організація та менеджмент соціальної роботи	10
4	Тема 4. Роль менеджера в діяльності організації	5
5	Тема 5. Управління соціальними конфліктами та стресами	10
6	Тема 6. Психологічні особливості ділового спілкування	10
Разом		60

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання студента з навчальної дисципліни «Соціальний менеджмент» є однією із складових його самостійної роботи та сприяє поглибленому вивченню магістрантом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань та оформляється як науковий реферат.

Тематика наукового реферату:

1. Психологія соціального менеджменту на Заході.
2. Програма „людських відносин”.
3. Рекомендації з підвищення ефективності праці в організаціях.
4. Історія виникнення та розвиток психології менеджменту.
5. Соціальні норми як регулятори поведінки особистості.

6. Соціальні санкції.
7. Соціальна роль.
8. Особистий професійний досвід як регулятор управлінської діяльності.
9. Теорія потреб А. Маслоу.
10. Індивідуальні відмінності в сфері емоційної і чуттєвої сфери та їх вплив на ефективність діяльності та міжособистісні відносини.
11. Функції та структура діяльності керівника.
12. Функції керівника за Л. Уманським.
13. Функції керівника за А. Кітовим.
14. Критерії та показники ефективності управлінської діяльності.
15. Роль оцінювання працівників у процесі управління.
16. Установки і форми поведінки керівників під час оцінювання підлеглих.
17. Типи менеджерів.
18. Функція планування і прогнозування.
19. Реалізація стратегічного плану.
20. Кількісні та якісні методи прогнозування.
21. Чинники, що впливають на якість рішень.
22. Класифікація управлінських рішень.
23. Психологічний механізм прийняття рішень.
24. Індивідуальні відмінності особистості у прийнятті рішень.
25. Форми групових дискусій: нарада, «брейнстормінг» (мозкова атака), метод «635», метод «синектики», метод «ринги».
26. Теорії лідерства в західній психології.
27. Харизматична особистість за М. Месконом.
28. Теорія „рис лідерства”.
29. Концепція „лідерство як функція групи”.
30. Стилi керівництва за параметром взаємодії керівника з підлеглими.
31. Поняття „маргінальний статус” керівника.
32. Головні причини неуспішного керівництва (за В. Лозницею).
33. Ситуаційна теорія лідерства Ф. Фідлера.
34. Розвиток „ситуаційної теорії” П. Херсі, її основні положення.
35. Кількісна оцінка стилю керівництва К. Вернера.
36. Вплив через переконання та участь.
37. Форми влади та впливу.
38. Психологія планування людських ресурсів.
39. Психологічні особливості добору кадрів.
40. Оцінювання діяльності персоналу.
41. Комунікативна підготовка персоналу.
42. Психологічне забезпечення системи формування кадрів управління.
43. Підвищення психологічної культури персоналу засобами консультування.
44. Особливості психолого-управлінського консультування.
45. Психолого-акмеологічне консультування.
46. Психологічні механізми формування та динаміки зміни соціально-психологічного клімату.

47. Типові реакції на нововведення та психологічні бар'єри, їхня характеристика.
48. Психологічні, організаційно-психологічні, соціально-психологічні, когнітивно-психологічні та психомоторні бар'єри під час впровадження нововведення.
49. Основні ознаки конфлікту.
50. Види конфліктів.
51. Основні причини виникнення конфліктів (М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі).
52. Класифікація конфліктів, причини їх виникнення.
53. Методи вирішення конфліктів. Структурні методи управління конфліктами.
54. Мотиви звернення до реклами та моделювання процесів рекламної діяльності.
55. Психологія рекламної діяльності організації.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I група методів

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1. Словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
2. Наочні методи – ілюстрація, демонстрація, візуалізація;
3. Практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця, практичні роботи;
4. Індуктивні методи;
5. Дедуктивні методи;
6. Репродуктивні методи;
7. Творчі, проблемно-пошукові методи.

II група методів

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

III група методів

Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV група методів

Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Усне опитування.
2. Практична перевірка.
3. Рейтинговий контроль знань.
4. Контроль на лекції.
5. Поточний контроль.
6. Залік.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота						ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6	20	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Єфремова Г.Л. Соціальний менеджмент: навчальний посібник. Суми, 2024.
2. НМК з дисципліни «Соціальний менеджмент» для студентів спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форми навчання / Г.Л. Єфремова. Суми, 2024.
3. Робоча програма дисципліни «Соціальний менеджмент» / Г.Л. Єфремова. Суми, 2023. 15 с.
4. Силабус навчальної дисципліни «Соціальний менеджмент» / Г.Л. Єфремова. Суми, 2023.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Соціальний менеджмент : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
2. Богиня Д. П., Грішнова О. А. Соціальний менеджмент : навч. посіб. 3-тє вид. К. : Знання-Прес, 2012. 313 с.

3. Буряк П. Ю., Карпінський Б. А., Григор'єва М. І. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2014. 438 с.
4. Виноградський М. Д. Соціальний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид. К. : ЦУЛ, 2019. 510 с.
5. Грішнова О. А. Соціальний менеджмент : підручник. К. : Знання, 2019. 559 с.
6. Єсінова Н. І. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2016. 432 с.
7. Завіновська Г. Т. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2010. 200 с.
8. Криворучко О. М. Соціальний менеджмент : навч. посіб. Х. : ХНАДУ, 2016. 268 с.
9. Крушельницька О. В. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2013. 296 с.
10. Махсма М. Б. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : Атіка, 2015. 304 с.
11. Михайлова Л. І. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2017. 296 с.
12. Никифорова В. Г. Соціальний менеджмент : навч. посіб. Одеса : Атлант, 2013. 275 с.
13. Осовська Г. В., Крушеницька О. В. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2018. 224 с.
14. Рудьєв В. А., Гуткевич С. О., Мостенська Т. Л. Соціальний менеджмент : навч. посіб. К. : КОНДОР, 2012. 324 с.
15. Соціальний менеджмент : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Драган О. І. К. : ВД "Вініченко", 2014. 298 с.
16. Соціальний менеджмент : підручник / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2019. 711 с.
17. Соціальний менеджмент : теорія та практика : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Драган О. І. К. : Знання, 2017. 272 с.
18. Хміль Ф. І. Соціальний менеджмент : підручник для студентів ВНЗ. К. : Академвидав, 2016. 488 с.
18. Соціальний менеджмент: методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи. Укладач : Кирилюк Ю. В. Чернігів, ЧНТУ, 2018. 28 с.

Допоміжна література

1. Колбіна Л.А. Менеджмент соціальної роботи: навчальний посібник. Одеса, 2017. 406 с.
2. Менеджмент соціальної роботи: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 262 с.
3. Тернавська Т.А., Раєвська Я.М., Мельник Ж.В. Менеджмент соціальної роботи: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А.С., 2020. 262 с.
4. Тимошко Г.М. Менеджмент соціальної роботи: навчальний посібник. Одеса, 2011. 308 с.
5. Argiolas G. Social management: Principles, governance and practice. 2017.
6. Elizabeth Harlow, John Lawler. Management, Social Work and Change. 2017. 208 p.
7. John H. Pierson. A New History of Social Work: Values and Practice in the Struggle for Social Justice. Copyright Year 2022. 230 p.

8. John Harris & Des Kelly. Management Skills in Social Care: A Handbook for Social Care Managers. 2020. 114 p.
9. Моніторинг і оцінювання соціального впливу проекту: практичний посібник для виконавців проектів Надзвичайної кредитної програми з відновлення України. Київ, 2016. 28 с.
10. План соціального менеджменту і план залучення зацікавлених сторін (Стислий виклад). Київ, 2016. 63 с.
11. Соціальний менеджмент і залучення зацікавлених сторін: Міжнародний фонд «Відродження». URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2/course/
12. Durbin E.F.M. The Politics of Democratic Socialism: An Essay on Social Policy. 2020. 384 p.
13. Eileen Youngusband. Social Work and Social Values: Readings in Social Work. 2021. Vol.
14. Eileen Youngusband. Social Work with Families: Readings in Social Work, 2021. Vol. 1. 188 p.
15. Timo Harrikari, Pirkko-Liisa Rauhala. Social Change and Social Work: The Changing Societal Conditions of Social Work in Time and Place. 2020. 224 p.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Науково- методичний журнал «Соціальна робота в Україні: теорія і практика» <http://ligasocial.org.ua/index.php/2010-08-31-16-47-51/-q-q>
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>
3. Васиньова Н. С. Самоуправління як метод соціального менеджменту. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3891/1/Vasineva16-17.pdf>
4. Бріль М. М. Менеджер соціокультурної діяльності як суб'єкт інновацій. URL: <http://sociocultural.knukim.edu.ua/article/viewFile/143386/1410774>